

8 D E B E L L O T A R T A R I C O

*Tartari
Peking
Provin-
cia vasta-
ta, exce-
dunt.*

te, antequam novus daretur Sinico exercitu Præfectus, urbe Regia relicta, circumiacentem Regionem vastant, in Xantung usque progressi: demum spoliis onusti in Leactung regreduntur. Post hæc ad annum usque M D C X X X V I varia fuit belli fortuna; numquam tamen Tartari intra Sinas pedem figere potuere, semper ejecti. Eodem anno moritur Tartarus Rex Thienzungs, cui filius successit Zungteus, qui, modo Sinicum Imperium gubernantis, pater fuit: de quo hæc sunt memoriae tradita.

*Zung-
teus, no-
vus Tar-
tarorum
Rex, co-
mis ac
prudens.*

Iam antequam regnare cœpisset, mannam prudentiam præ se tulit Zungteus; comitatem in primis ac reliquias Regias virtutes, si quis alius gentis suæ, coluit. A patre missus, adhuc puer, Sinicas indutus vestes, inter Sinas occultus vixit; mores, litteras, doctrinam ac sermonem Sinensium accurate perdidicit. Regnum adeptus, Decesorum suorum gubernandi modum in melius mutavit; patrisque exemplum hac parte secutus feliciter superavit. Nam animadvertis suorum nimiam crudelitatem in tractandis Sinis, ne quid magni efficerent, obstatisse; ut Imperium, cui inhiabat, non minus amore quam armis subigeret, alias mores induit: advenientes Sinas quoscumque amore & benevolentia demerebatur, captivos bene habebat, & ad obsequium suum invitabat, vel liberos dimittebat. Ita, crescente comitatis ejus fama, quamplurimi Duces & Præfecti ad eum confugiebant: à quibus deinde adjutus, sicut eorum amorem sibi conciliare noverat, ita & Imperium magna ex parte occupavit. Satis enim constat, plus sæpe in obtinendis ac firmandis Regnis valuisse amorem, quam arma; & nimia in subditos sævitia frequenter amissum, quod armorum potentia fuerat feliciter occupatum. Vbi ergo Sinis innotuit, se apud Tartarum Regem non modo asylum, sed & gratiam habere, plurimi, Sinici Imperatoris iram fugientes, ad Tartarum se recepero. Est enim Sinicæ gubernationis inhumana illa quidem, sed in specie necessaria, ob quorumdam perfidiam ac avaritiam consuetudo, ut Duces & Præfecti illi morte mulcentur, in quorum administrationem infelicius quidpiam inciderit: facile enim sibi persuadent, illud non ex inconstantis fortunæ vicissitudine ortum, sed vel ex negligentia, vel perfidia. Si quis adverso Marte pugnam init, si commissam sibi Provinciam perdidit, si populi defectione, milites seditione tumultuantur, ea Reip. vulnera,

*Comitas
potior in
occupan-
dis Re-
gnis.*

*Barbarus
Sinarum
mos.*

undecimque provenerint, ad Præfatos transeunt, quorum paucis vita relinquitur. Cum itaque non rari Duces aut Præfecti hinc Tartari humanitatem, inde Imperatoris iram reformidarent, hanc fugientes, illam data occasione amplectebantur.

Quæ res me admonet, ut quid Proregi Ignatius Ignatio, Deo ac Regi fidissimo non minus fortissimus Dux Christianus, in iustæ occidetur. Hic, tota stupente Sina, Tartarorum asylum, & suorum militum promissas vires vietæ postposuit ac fidelitati; & maluit in ingrata patria, etiam iusta ex sententia, carnifici caput amputandum submittere, quam vel illam relinquere, vel minimum in Imperatorem, etiam iniqua statuentem, crimen committere. Poterat fortasse (ut milites illi suadebant sui) & Regnum occupare; sed occumbere maluit, quam infidus; vel Patriæ profugus ac proditor audire. Postquam ergo non raras habuisset victorias, & quamplurimas à Tartaris receperisset urbes, ac omnino eos jam debellandi spes adesset, accedit, ut illius milites, multo tempore solitis stipendiis carentes, per seditionem, amicam urbem invaderent ac diriperent. Sæpius Ignatius de suorum militum inopia Imperatorem monuerat, & stipendia per supplices libellos petierat: sed ejus libelli in Regia à Præfatis supprimebantur, quorum avaros animos pecunia aut donis, ut reliqui solent, non emebat. Præterea cum Christianis sacris initiatus esset, ac vere pius, nihil nisi rationi ac justitiæ consentaneum in sua agebat gubernatione. Qua re Expræfectorum præcipue in se odium accedit, qui (ut est pluribus solemne) ob accepta à litigantium parte munera, contra aliam partem favorem petebant apud Ignatium. Sed frustra erat, si à postulatis abesset justitia. Ignatii justitia. Quam illi repulsam non virtuti, sed superbiae tribuentes, seque ab Ignatio contemptos rati, cum amicis in Regia Præfatis agebant, ut stipendia differrentur, hac ratione Ignatium perdituri. Accedebat & ipsorum in Regia Præfectorum invidia & indignatio, non ferentium hominem sua virtute ad illam pervenisse dignitatem, quam solis Doctoribus debitam crederent: perinde ac si doctiores etiam fortiores essent. Erat enim Ignatius secundi litteratorum gradus, & Lauream Licentiati, non Doctoris, obtinuerat. Hoc terum statu, seditione non contenti milites, ubi proximum amantissimi Ducis periculum ipsorum causa insonti jam incumbens animadvertere, ut Pro-